UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rev: Et Eximii Patris P. Francisci Aloysii Kamperger E Societate Jesu Ss: Theologiæ Doctoris ejusdémque olim in Carolo-Ferdinandæa Universitate Pragensi Professoris Publici & Ordinarij Dein ...

Kamperger, Franz Alois

Eystadii, 1705

Articulus III. An Angeli mali torqueantur verè ab igne corporeo? & quomodo?

urn:nbn:de:hbz:466:1-84291

Visual Library

nendi & excellendi, appetens. Denique etiam dici potest in principijs Suarezianis, (quæ alibi examinabimus) licèt Christus non nisi dependenter à peccato Adami & lapsu Dæmonis futurus fuerit, & tanquam futurus Angelis revelatus sit, adhuc Incarnationem occasionem peccati Angelici esse potuisse, idque hoc modo. Docet Suarez Christum existentem in intentione meritum sibi existentiam in executione. Id quod sic declaratur: 1. signo vidit DEUS Christum possibilem. 2. per scientiam mediam vidit, si Christus poneretur in intentione, exhibiturum tale meritum. 3. decernitur Christus in intentione. 4. Christus existens in intentione meretur. 5. decernitur Christus executivè, existitque in executione. Quæ doctrina, licèt nonnullas difficultates habeat, in quantum ait, Christum mereri potuisse, ut existentem præcisè in intentione, quemadmodum tradi solet in 3. p. aliunde tamen nil continet inconveniens: prioritas enim inter Christum & meritum Christi nihil obstat, cùm sit in diverso genere: nam meritum est prius Christo, ut existente in executione, éstque posterius existente in intentione: ostendi autem in physicis de materia & forma, & in QQ. de DEO Uno, de scientia media, & futura operatione mutuam prioritatem ejusmodi non repugnare. Similiter itaque in nostro argumento dici potest: 1. signo DEUM vidisse Christum possibilem. In 2. per scientiam mediam vidisse: si Christus decretus fuerit in intentione, & Angelis revelatus, sumpturos inde occasionem Angelos peccandi. 3. Decernitur Christus in intentione. 4. Revelatur Angelis. 5. Peccant per superbiam, & invidiam Incarnationis Angeli. 6. Damnantur. 7. Tentant hominem. 8. Peccat homo. 9. Decernitur, & existit Christus executivè. Ubi vides, Christum, ut in executione, existere dependenter à peccato angelico, simúlque esse objectum & materiam illius, ut existentem in intentione.

Dices. Peccatum Luciferi dependet à Christo in intentione, & vicissim Christus in intentione à peccato Luciferi, ergo mutua prioritas in eodem genere. *Antec. ed. pars 2. prob:* Christus in intentione supponit scientiam conditionatam, quâ DEUS videt Christum decernendum à se, si Lucifer peccaverit, adeóque videt Christum in intentione, ut dependentem à peccato Luciferi, scientia autem conditionata suum objectum, ergo supponit Christum, ut dependenter futurum à peccato Luciferi. *Conf:* Posito decreto intentionis de Christo futuro, vel Lucifer est liber ad peccandum, vel non, secundum non potest dici; primum etiam non: si enim potest non peccare, ponamus, quod non peccet; vel illo non peccante ponetur in executione Christus, vel non; si ponetur, ergo futuritio Christi in executione est independens à peccato Luciferi, cujus contrarium supponitur; si non ponetur, tunc decretum intentionis de Christo futuro non fuit efficax, quod est etiam contra suppositum. R. *ad 1. Neg: 2. part: Ant: Ad Probat: dico*, Christum in intentione supponere quidem aliquam scientiam mediam, non illam tamen, quam ponit objectio, sed hanc oppositam: *si decrevero Christum in intentione, Lucifer peccabit*, quæ scientia media non supponit Christum dependere à peccato Luciferi, sed peccatum à Christo; solùm ergo Christus in executione pendet ab illa scientia media, quam ponit objectio, non verò in intentione. *Ad Conf:* Dico, sicut posità scientiâ mediâ de peccato Petri futuro, non est liber Petrus ad peccandum ex suppositione consequente, quia scientia media supponit liberè futurum Petri peccatum: sic posito decreto intentionis & revelatione illius, de Christo futuro, non erat Lucifer liber ad non peccandum, ex suppositione consequente, quia hoc decretum & revelatio decreti essentialiter supponit scientiam mediam de futuro peccato Luciferi, & scientia media supponit ipsum peccatum futurum liberè.

Artic. III. *An Angeli mali torqueantur verè ab igne corporeo? & quomodo?*

Resp: verè torqueri, idque per productionem qualitatis dolorificæ spiritualis in Angelo. Probatur prior pars Conclus: 1. ex Script. docente, Dæmones eâdem pœnâ torqueri, quâ damnatorum corpora post resurrectionem torquebuntur, juxta illud: *discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus* Matth. 25. atqui corpora damnatorum torquebuntur ab igne vero & corporeo, ut sæpissime & constanter testatur eadem Script: cujus verba in propria significatione accipienda sunt, cùm nihil obstat, præcipuè accedente communi PP. sensu: *Dabit ignem & vermes in carnes eorum.* Judith. 16. *Pluet super peccatores laqueos, ignis, & sulphur, & spiritus procellarum pars calicis eorum.* Ps. 10. *In ignem inextinguibilem, ubi vermis eorum non morietur, & ignis non extinguetur.* Marc. 9. *Quis potest habitare de vobis cum igne devorante &c.* Is: 3. *Omnis arbor &c. & in ignem mittietur* Matth: 3. &c. Unde etiam Apoc: 20. infernis dicitur: *stagnum sulphuris & ignis ardentis*, in quod missus dicitur diabolus, ibid: 2. ex PP: nominatim Augustin: l. 12. de Civit: c. 10. *Adhærebunt*, ait, *Spiritus corporeis ignibus*

ignibus corporeis cruciandi. Et D. Gregor: l. 4. Dialogor: c. 29. ad quæstionem: *an ignis inferni corporeus sit?* respondet: *corporeum esse non ambigo.* Et Hieron: Ep: 59 ad Avitam inter alios Origenis errores hunc ponit: *Quòd ignis inferni non punit in supplicijs, sed in conscientia peccatorum.* Demum Ambrosius in Ps. 118. octonario 12. commendans confessorem in tormentis positum, ait, *cogitantem mandata Divina, illum ignem perpetuum, illud sine fine incendium perfidorum &c.* Plures vide apud Suarez hic l. 8. c. 12. & 13. 3. congruenti ratione: quia in omni peccato, etiam Dæmonum, invenitur aversio à DEO, & conversio ad creaturam, ergo similiter decet, ut cuilibet peccato, præter pœnam damni, consistentem in privatione fruitionis DEI, correspondeat pœna sensûs, ut, sicut quis in creaturam amore delectatus est, ita ab aliqua creatura, tanquam DEI vindicis instrumento, patiatur. Non conveniebat autem ad hoc assumi creaturam aliquam spiritualem: tum, quia in majorem confusionem diabolorum cedebat, si corpori alicui subderentur, & ab illo affligerentur: tum, quia Spiritus, vel boni sunt, vel mali: bonos non conveniebat huic muneri deputari, malis autem potiùs pati, & cruciari, quàm inferre supplicium, congruebat: inter creaturas autem corporales ad hujusmodi officium aptior est ignis: tum, quia eandem decebat esse pœnam Dæmonum, & hominum improborum, sicut in Cœlo eadem existit gloria Angelorum bonorum, & hominum salvandorum; cruciandis autem hominibus præ corporibus cæteris aptus est ignis, cùm sit maximè activus & dolorificus: tum, quia locum damnatorum conveniebat esse infimum in universo, sicut è contrario locus BB. est omnium supremus, in empyreo; aliunde verò ob varias causas constitutio Universi requirebat, ut in loco ejus infimo, & prope illum collocarentur diversa pyrophylacia, seu ignis reconditoria, ut eruditè ostendit Kircherus noster in opere suo de mundo subterraneo; ac proinde convenientissimum erat, hos eosdem ignes ad torquendos damnatos assumi.

Probatur altera pars Conclus: I. Quia in qualitate hujusmodi, spirituali, suo modo dolorifica, nulla potest esse repugnantia: tum, quia, si in ordine rerum materialium dantur qualitates corporibus vivis dissonæ, & tristitiam, seu dolorem causantes, cur non in ordine rerum immaterialium? tum, quia non minùs potens est DEUS ad affligendos justè malos Angelos, quàm ad ornandos & perficiendos bonos, ergo, sicut hos perficere potest per impressam qualitatem spiritualem, quam dicimus gratiam habitualem, ita & illos affligere per qualitatem dissonam & deturpativam. Aliunde verò per hujusmodi qualitatem optimè explicantur omnia, quæ de pœna ignis tradunt PP: & Script: & quæ difficultatem patiuntur in alijs sententijs, ut ex dicendis probat. 5. patebit, ergo &c. 2. Quia ex locutionibus Script: & PP: certum est, ignem verè cruciare Dæmones, aliquid agendo in ipsos, ut partim jam ostensum est, partim adhuc ostendetur: nihil autem produci in ijs potest, nisi aliqua qualitas dolorifica, non autem qualitas materialis, ut etiam dicetur, ergo spiritualis. 3. Quia ignis non potest aliter verum dolorem causare in Dæmonibus, nisi imprimendo illis aliquod objectum doloris, seu qualitatem dolorificam, quia nullum agens extrinsecum causat immediatè per se dolorem, ut patet experientiâ: ignis enim non causat dolorem in corpore per se præcisè, sed per immissionem caloris nimij, vel alterius qualitatis molestæ in corpus. Et ratio ulterior est: quia actus immanentes, & vitales, ut est dolor, non possunt esse sine aliquo proprio objecto, tale autem objectum respectu doloris non potest esse aliud, quàm impressio hujusmodi qualitatis &c. Cùm autem objectum illud, seu qualitas dolorifica impressa Dæmonibus, non possit esse materialis, erit ergo spiritualis. 3. Quia de spiritualibus, nobis in se cognitis discurrendum est, per proportionem ad corporalia, atqui ignis affligit corpora per hoc, quòd ijs imprimat qualitatem aliquam corpoream, dissonam, disconvenientem, & dolorificam, quâ impressâ oritur in animali cognitio illius, & ex cognitione dolor, seu fuga & tristitia in appetitu; ergo similiter dicendum, affligi spiritus, seu Angelos malos, ab igne per hoc, quòd ijs imprimat qualitatem spiritualem dissonam, & dolorificam, ex qua impressione oritur cognitio de illa in intellectu, tanquam disconveniente, & tristitia, sive dolor, in appetitu. 4. Quia dolor est actus appetitûs, est enim fuga mali, seu tristitia de malo præsente, actus autem appetitûs supponit cognitionem ejusdem objecti, cognitio autem experimentalis & intuitiva, qualis est doloris, supponit objectum, ergo dolor Dæmonum, quem causat in ijs ignis, supponit suum objectum, hoc autem aliud esse nequit, quàm qualitas aliqua hujusmodi ab igne ijs impressa, ergo &c. 5. Probatur refutatione aliarum sententiarum: *Prima* est: Dæmones torqueri ab igne, non per se, sed per accidens, nempe per apprehensionem ignis, tanquam sibi noxij. *Sed contrà est* 1. Quia hoc non est proprie torqueri ab igne, sed ab interna cogitatione, contrarium autem docent Script: & PP: tribuentes igni veram actionem in damnatos: *Ignibus tradidit cruciandos*, scilicet Dæmones. 2. Petri 2. *cruciabitur igne*, &

sulphure. Apoc: 14. *in flamma ignis, dantis vindictam ijs, qui non verunt DEUM.* 2. Thess: 1. Unde à PP: dicitur *ignis urens, exurens, flamma crucians, cremans, concremans &c.* ut videre est apud Suarez de Angel: l. 8. c. 13. n. 18. Et nominatim Augustin: suprà citatus ait: *Spiritus cruciari ab igne, miris, sed veris modis.* Si veris, non ergo falsis, & imaginarijs. Denique clarissimè Gregor: l. 9. Moral. c. 33. *Rectè inferni claustra, tenebrosa terra nominantur, quia, quos puniendos accipiunt, nequaquam pœnâ transitoriâ, vel phantasticâ imaginatione, sed ultione solidâ cruciant.* 2. Quia Dæmon peccando nihil amisit perspicaciæ naturalis, adeóque evidenter cognoscit ignem, &, an aliquid in se agat, necne? si ergo nihil in ipsum agit, non potest judicare se aliquid ab illo pati, cùm neque ignis secundùm se sit malus Angelo, neque etiam ratione actionis, cùm supponatur nihil agere. 3. Quia Angelus nullum potest habere motivum talis assensûs, quo judicet ignem sibi esse malum, suppositô, quòd nihil in ipsum agat, nemo autem potest induci ad aliquem assensum falsum, nisi sub aliquo motivo. 4. Quia, cum Angelus naturaliter non sit capax erroris & deceptionis circa res naturales, deberet DEUS esse author erroris illius, hoc autem implicare suo loco ostendetur. *Secunda sententia* est, Dæmones per hoc præcisè torqueri ab igne, quòd ignis miraculosè producat in illis speciem intelligibilem, vel cognitionem, repræsentantem ipsis ignem, ut noxium, atque ita ipsos contristantem. *Sed contrà* 1. Quia id non significant verba PP: & Script: *urere* enim, *cremare, concremare, &c.* non significat, producere speciem, vel cognitionem ignis. 2. Qualis hæc esset pœna, accipere speciem impressam ignis ab igne, cùm graves quoque Authores doceant Angelos, sumere species ab objectis, etiam materialibus? Imò species & cognitio est potiùs perfectio intellectûs, quàm pœna. 3. Quomodo species, vel cognitio potest repræsentare ignem, ut noxium Dæmoni, si ignis nihil noxium, & læsivum imprimit Dæmoni? nisi fortè dicas speciem, vel cognitionem esse erroneam, & ita sequetur, DEUM esse causam per se, & specialem erroris, quod implicat, ex alibi dicendis. 4. Vel illa species, aut cognitio repræsentat præcisè ignem secundùm se, & tunc non magis dolorifica potest esse Angelo, quàm species rerum aliarum, aquæ, aëris &c. vel repræsentat aliquid præterea ex parte ignis, vel proveniens ab igne, & quid illud, nisi qualitatem, quam nos ponimus? 5. Quia ignis non affligit corpora, imprimendo ijs præcisè speciem vel cognitionem sui, sed imprimendo qualitatem physicam, corporibus dissonam & molestiam, ex qua consurgit cognitio, seu perceptio illius, & ex hac dolor & fuga, ut suprà dictum est, ergo idem cum proportione dicendum est, dum affligit spiritus. Neque dicas, illam cognitionem ideo esse pœnalem Dæmoni, quia per illam affigitur continuæ ignis contemplationi, & impeditur à libera consideratione rerum aliarum: tum, quia hoc primò est contra Dionys: & PP: tribuentes Dæmonibus maximam in intelligendo velocitatem, perspicaciam, memoriam præteritorum, sagacitatem futurorum &c. tum, quia cognitio illa ignis, licèt valde intensa, non exhaurit capacitatem angelici intellectûs ad alia cogitanda; & licèt illa alligatio intellectûs ad ignem perpetuò considerandum, aliquam possit adferre molestiam, tamen hæc nequit esse tanta, cùm non impediat cognitionem aliorum. *Tertia sententia est,* Dæmones torqueri ab igne per calorem, vel aliam qualitatem materialem illis impressam. *Sed contrà* 1. Quia vel calor (idem est de quacunque qualitate materiali) receptus in Angelo, tribuit illi effectum formalem spiritualem, vel corporeum. Non primum: Quia, cùm effectus formalis non distinguatur entitativè à forma communicata, talis erit effectus formalis entitativè, qualis est forma; ergo calor materialis non potest tribuere effectum formalem spiritualem. Non etiam secundum: tum, quia effectus formalis corporeus est, qui sustentatur à subjecto corporeo: tum, quia spiritus non est capax recipere effectum formalem corporeum: quidquid enim recipitur, per modum recipientis recipitur, nam alias spiritus posset fieri sensibilis, tangibilis, oculo corporeo visibilis &c. quæ omnia implicant. 2. Quia spiritus neque potest recipere qualitatem corpoream naturalirer, neque supernaturaliter. Non naturaliter: tum, quia qualitas corporea, saltèm naturaliter, exigit subjectum corporeum: tum, quia aliàs Angelus, in statu puræ naturæ existens, posset naturaliter calefieri, frigefieri &c. tum, quia qualitates alterativæ, ut est calor, non possunt naturaliter recipi in subjecto incorruptibili, ut est Angelus & Spiritûs. Non etiam supernaturaliter: quia nullum subjectum elevari potest ad formam recipiendam, nisi quæ ex natura sua inesse petat, vel saltem inesse possit tali subjecto, ut patet inductione omnium qualitatum supernaturalium, de quibus constat de facto, & alibi probabitur; atqui calor, vel quæcunq; alia qualitas materialis non potest inesse ex natura sua Angelo, ut probatum est, ergo. 3. Licèt Angelus capax esset recipiendæ talis qualitatis, illa tamen non posset respectu ipsius esse dolorifica & pœnalis: quòd enim, calor v.g. sit dolorificus homini, ratio est, quia est naturæ hominis disconveniens,

quate-

quatenus disponit ad corruptionem hominis perturbando ejus temperamentum, quæ res non habet locum in Angelis. *Quarta sententia est*: Angelum torqueri ab igne per tristitiam in voluntate ejus productam, similem illi, quam anima patitur conjuncta corpori, quando corpus ab igne ustulatur. *Sed contrà* est. 1. Quia implicat actum vitalem dari sinè proprio & proportionato objecto, actus enim essentialiter respicit objectum sibi proprium, præsertim intuitivus & experimentalis (qualis est dolor) qui essentialiter fertur in objectum præsens, & prout in se; vel, si dari potest actus hujusmodi, ille erit falsus, & per erroneam apprehensionem; atqui respectu Dæmonis non datur objectum proprium illius doloris & tristitiæ, quæ resultat in anima conjuncta corpori, dum corpus crematur: objectum enim illius doloris est qualitas dolorifica materialis, ab igne causata in organo tactûs, quæ in Dæmonibus non reperitur, ergo neque tristitia illa, sive dolor dabitur, vel si dabitur, erit dolor fictus & imaginarius, & sic DEUS, author supernaturalis illius, erit author specialis erroris, quod similiter implicat. 2. Vel objectum talis doloris existentis in Dæmone est ignis secundùm se, præcisè sumptus, vel aliquid factum ab igne, vel aliquid distinctum quidem ab igne, non tamen procedens ab igne. Non primum: tum, quia ignis secundùm se non est noxius Dæmonibus, adeóq; ut sic, non potest esse objectum proprium doloris, nisi ficti & imaginarij: tum, quia sic objectum hujus doloris, non esset simile objecto doloris, quem anima patitur in corpore ex ustulatione ignis, quia hoc objectum est qualitas dolorifica impressa ab igne corpori animato, non autem ignis secundùm se. Non secundum; quia nihil tale admittit hæc sententia, aliàs in eandem cum nostra coincideret. Non tertium: quia non potest assignari, quid illud sit, nisi recurrendo, vel ad sententiam nostram, vel ad aliquam ex refutatis aut refutandis. 3. Quia sequeretur pœnam sensûs inferni, non fore graviorem eâ, quam in hac vita sentit anima in corpore, dum corpus vivum crematur, quod est contra sensum PP: & omnium Theologorum. *Quinta sententia est*, Dæmones præcisè torqueri per alligationem ad ignem infernalem, in quo tanquam in carcere adstricti tenentur. *Sed contrà est* 1. Quia Script: & PP: in pœna Dæmonum distinguunt detentionem illorum in carcere infernali, & alium cruciatum: *Mittite illum in tenebras exteriores* (ecce alligationem! *ibi erit fletus, & stridor dentium*, ecce aliam insuper pœnam! Matth: 8. *Missus est in stagnum ignis & sulphuris*, iterum alligatio; sed non hîc sistit, verùm additur: *ubi & bestia & Pseudo Propheta cruciabuntur die ac nocte* Apoc: 20. *Crucior in hac flamma* (ecce præter detentionem in igne insuper cruciatus) Lucæ 16. *In tartarum tradidit*, quid ibi? *cruciandos*. 2. Petri 2. *Manet postmodum carcer æternus, & jugis flamma, & pœna propria*. Cyrill: l. ad Demetriadem. Ecce præter inferni carcerem, aliam præterea pœnam! *Adhærebunt spiritus incorporei ignibus corporeis*, NB. *cruciandi*. August: suprà. 2. Quia sola alligatio ad ignem, tanquam carcerem, non videtur esse tanta pœna, quantam exaggerant PP: & Script: & apprehendunt Fideles, cùm etiam SS: PP: alligati fuerint limbo, & Angeli quidam boni alligentur corporibus cœlestibus, quæ continuè movent, neque tamen idcirco dicuntur passi, vel pati aliquam pœnam sensûs, præsertim cùm Angelis parum, aut nihil ad utilitatem aut delectationem conferre possit, quòd se possit movere de loco ad locum. 3. Quia hoc non esset propriè cruciari ab igne, nisi objectivè, sed à DEO in igne. 4. Quia animæ Purgatorij puniuntur eodem igne, quo damnati, sed illæ non puniuntur per solam alligationem ad ignem, sed per majores longè pœnas, ut docent PP: & maximè August: l. de vera & falsa Pœnit: c. 18. & testantur tot apparitiones. Imò sola hujusmodi alligatio respectu animæ purgatorij nihil fere adderet ultra pœnam damni: quòd enim animæ separatæ (maximè, quæ Divinæ voluntati perfectè sunt conformes, ut animæ Purgatorij) teneantur huic potiùs, quàm alteri corpori esse præsentes, nihil magnopere interest illarum. 5. Quia sic homines post judicij diem graviùs torquerentur, quàm Dæmones, quia hi solùm torquerentur per alligationem ad carcerem infernalem, homines autem insuper pœnam gravissimam sensûs sustinerent ab igne in corporibus: sequela autem est falsa, cùm peccatum Dæmonum sit multò gravius, quàm hominum, adeóque majore pœnâ dignum. 6. Quia sic tota pœna Dæmonum consisteret in hoc, quòd semper deberent esse indistantes ab igne, vel loco infernali; quid autem curat Diabolus, sive igni, sive aquæ præsens sit, si de cætero corpus illud nihil dolorificum illi imprimat? 7. Quia sequeretur pœnam omnium Dæmonum, & animarum damnatarum, quæ eis ab igne infligitur, fore, & esse in omnibus æqualem, quia omnes æqualiter alligati sunt, vel erunt igni infernali, cùm hæc alligatio consistat in indivisibili, nimirum in positiva & totali ipsorum præsentia: sequelam iterum constat esse falsam, ergo &c. *Sexta sententia est*, Dæmones torqueri per hoc ab igne, quòd ignis in ipsis illam tristitiam efficiat, quam habent de privatione visionis beatificæ. *Sed contrà* 1. Quia hæc tristitia tota pertinet ad pœnam dam-

ni, quòd autem causetur instrumentaliter ab igne, per hoc nullum additur novum objectum Angelo afflictivum, & dolorificum: quòd enim actus vitalis pendeat, vel non pendeat, ab aliquo instrumento extrinseco in sui elicientia, non addit specialem pœnam, vel delectationem elicienti, & ità pœna ignis, sive sensûs, eadem erit in Dæmonibus cum pœna damni, quod falsum est. 2. Quia ignis torquet corpora viva per hoc, quòd illis imprimat qualitatem dolorificam, distinctam à cognitione & tristitia, interna, ergo cum proportione discurrendum est de igne infernali torquente spiritus. 3. Quia, ut aliquod agens dicatur cruciare, debet passo imprimere aliquid, quod sit objectum doloris & tristitiæ ipsius passi (ut patet inductione in cruciatibus corporeis) neque sufficit, quòd immediatè coëfficiat cum passo dolorem, aliàs Dæmon diceretur cruciari, & quidem principaliter à sua voluntate & seipso, quia ipse, & sua voluntas est causa præcipua effectiva illius tristitiæ, quam habet de beatitudine amissa. *Septima sententia est*: Dæmones torqueri ab igne, partim per alligationem, partim per qualitatem in potentijs ipsorum productam, quà impediuntur, nè operari possint pro libitu, quod volunt, & quomodo volunt. *Sed contrà* 1. Vel illa qualitas impedit præcisè potentiam Dæmonum locomotivam, & sic redeunt omnia argumenta facta contra Quintam sententiam, ut consideranti patebit: vel etiam potentiam intellectivam & volitivam, & hoc non: tum, quia contradicit Dionysio tribuenti Dæmonibus summam ingenij celeritatem & perspicaciam, docentiq; nihil eos peccando amisisse naturalium, adeóque nec expeditam facultatem intelligendi & volendi: tum, quia nulla videtur excogitabilis qualitas disconveniens intellectui & voluntati, quà talibus, nisi vel error, vel habitus vitiosus; sicut è contrario nulla datur ijsdem conveniens, nisi vel species, vel habitus virtuosus, aut saltem indifferens: per nihil autem istorum torqueri possunt Dæmones, quia deberet esse DEUS author miraculosus erroris & vitij, quod implicat ex dicendis suo loco. 2. Quia ignis Purgatorij simili modo torquet animas, quo infernalis Dæmones, atqui animæ purgantes non torquentur per hoc, quòd contra suam voluntatem impediantur in operando, cùm sint perfectè conformes & subjectæ voluntati DEI, ergo neque Dæmones &c. 3. Quia ad torquendos hoc modo Dæmones sufficeret suspensio concursûs Divini sinè omni alia qualitate, quia æquè non possent operari, & illa impotentia non minùs esset contra voluntatem & conatum Dæmonum, quàm, si id fiat per intrinsecam qualitatem, & consequenter non minùs sequeretur in illis dolor & afflictio, ergo &c.

Sed contrà I. Sæpe in Script: accipitur ignis metaphoricè, ut Luc: 3. Matth. 3. *Ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igne &c.* ergo similiter poterunt accipi textus Script: dum loquuntur de igne infernali, *Conf*: 1. Is. 66. dicitur de damnatis: *vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur.* Et Job. 24. *Ad nimium calorem transeat ab aquis nivium, & usque ad inferos peccatum eius.* Atqui certum est, vermes ibi & nives accipi in sensu metaphorico, ergo idem dicendum de igne. 2. Lucæ 12. de præmio Beatorum dicitur: *ut edatis, & bibatis super mensam meam &c.* & tamen hæc non sunt intelligenda materialiter, ergo neque, quæ dicuntur de pœna damnatorum per ignem. 3. Luc: 16. dicitur de divite: *Elevans igitur oculos suos, vidit Abraham à longè. Et Lazarum in sinu ejus, & ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam;* atqui manifestum est, hæc accipienda de anima divitis & Lazari esse spiritualiter, ergo etiam, quæ sequuntur: *Crucior in hac flamma.* 4. Pœna ignis in Script: opponitur visioni beatificæ tanquam summum bonum, summo malo: *Venite benedicti Patris mei, possidete regnum &c. Ite maledicti in ignem æternum* Matth: 25. ergo per illum ignem non intelligit Script: aliquod corpus sensibile, cùm illius afflictio non possit esse summum malum, beatitudini sanctorum summè oppositum. 5. Quatuor Eccleiæ Doctores docent ignem infernalem non esse materialem, sicut est noster: *si ergo incorporalis illa flamma* ait, Aug: l. 2. de Civit: l. 10. *Vermis, qui non moritur, & ignis, qui non extinguitur, à pleriisque conscientia accipitur peccatorum, quæ torquent in supplicijs constitutos.* Hier: in Is: 66. *Ignis corporeus, ut ignis esse valeat, corporeis indiget fomentis, non verò ignis gehennæ, cum incorporeus sit.* Gregor: l. 15. Moral. c. 17. *Ergo neque corporalium stridor aliquis dentium, neque ignis aliquis perpetuus flammarum corporalium, neque vermis est corporalis.* Ambros: l. 2. in Luc: 14. His adde Origen: Hom: 9. in Matth: Tertull: Apologet: c. 48. & *Neg: Conf*: nam. ut monet Trident: Sess: 4. Script: intelligenda est secundùm communem SS: PP: interpretationem; & juxta regulam Augùst: l. 3. de doctrina Christi c. 10. & 11. accipienda est in sensu proprio, ubi nec evidens ratio, neque alius Script: locus clarior ad oppositum cogit; denique, an sensu literali, an mystico intelligi debeat Script: discernendum est ex materia subjecta, de qua agitur, factà collatione cum alijs Script; locis de eadem materia.

teria. Hæ autem omnes regulæ, si applicentur in præsenti, manifestè apparet, ea, quæ de igne inferni dicuntur in Script: non esse accipienda metaphoricè, ut patet ex dictis pro Concluſ: Secùs se res habet circa alios locos, in quibus vocabulo *ignis* utitur Script: *Ad* 1. *Conſ: ad locũ* Iſ: dico 1. utrũq; in sensu literali posse accipi, quia neque impossibile neq; inconveniens est, vermes materiales dari in inferno, qui corpora damnatorum assiduè fodiant, Dæmones verò eodẽ modo, quo de igne dictum est, excrucient. 2. etiam probabile est, eo loco tam ignem, quàm vermes metaphoricè sumi pro memoria peccatorum valde afflictiva & contristativa. Denique probabile est, vermem ibi metaphoricè, ignem propriè sumi, tum, quia ignis videtur magis idoneus ad torturam universalem corporum & spirituum, quàm vermes, propter probationes pro Concluſ: allatas: tum, quia ignis semper, & quasi primo loco constanter ponitur in Script: Omnes hos sensus docet Aug: l. 21. de Civit: c. 19. Similiter dicendum ad verba Jobi, posse illa vel accipi literaliter de alternatione caloris & frigoris apud damnatos, ut interpretatur Hieron: in 10. Matth: aliique, vel allegoricè de peccato, ut sensus sit, peccatores ab uno in aliud peccatum decidere; unde & subditur: *usque ad inferos peccatum ejus*, quasi insinuans, se in præcedentibus de inferno non egisse. Et ita alij interpretantur hunc locum. *Ad* 2. Disparitas est: Quia, cùm Dæmones noluerint se subijcere DEO, æquum est, ut subijciantur creaturæ ignobiliori seu corporeæ, & torqueantur ab ipsa, tanquam DEI instrumento. Beati verò per statum & præmium beatitudinis elevantur, & constituuntur super omnem creaturam, & ideo conveniebat non per creaturam, maximè corpoream & ignobiliorem, sed immediatè à solo DEO illos beatificari. *Ad* 3. ℟. 1. *Neg: Conſ:* Ratio est: quia illa narratio fortè non est historica, sed parabolica, unde non mirum Christum uti verbis partim metaphoricis, partim proprijs, prout suæ intentioni magis serviebant. 2. Quia animam aliunde, & ex Script: & ratione constat, per essentiam suam esse incorpoream; unde membra corporea quæ illi tribuuntur, non possunt accipi literaliter. De igne infernali autem nihil constat aliunde, ratione cujus non debeant literaliter intelligi, quæ de illo in Scriptura dicuntur. ℟. 2. *Neg*: *Min*: Christus enim non repræsentabat ibi pœnam divitis secundùm solam animam, sed prout resumpto corpore futura est. Et licèt denique ex illo Script: loco seorsim sumpto probari non posset, ignem inferni corporeum esse, poterit tamen, si sumatur cum alijs penè innumeris. Et hoc vult August: quando supra dictum locum tractans l. 20. de Civit: c. 10. negare videtur flammam inferni esse incorpoream. *Ad* 4. ℟. *Neg*: *Ant*: duas enim partes continet Christi contra reprobos sententia: una est: *discedite à me maledicti*, altera, *in ignem æternum*. Per priorem significatur pœna damni, quæ privativè opponitur visioni & fruitioni DEI, significatæ illis verbis: *venite benedicti*; per posteriorem significatur pœna sensûs, quæ quatenus erit in corporibus damnatorum, opponitur gloriæ corporum glorioſorum, quatenus verò excruciat animas, opppnitur exclusioni omnis mali, quæ est in animabus BB., vel certè beatitudini & gaudio accidentali, quod eædem habent de varijs bonis, ut regia dignitate, honore & cultu, loci dignitate &c. quæ significantur verbis illis: *Possidete regnum*. *Ad* 5. ℟. PP: (excepto Tertull: & Origen: qui in hac materia apertè errârunt) non aliud velle, quàm, quòd ignis inferni non sit ita corporeus, sicut est noster, indigens scilicet alimento, neque producens in spiritibus damnatis effectum corporeum, scilicet flammam, sed alium, eúmque spiritualem.

II. Quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur, ergo, cùm Dæmones sint immateriales, quidquid in ijs recipitur, immaterialiter, adeóque intelligibiliter recipitur; quidquid autem recipitur intelligibiliter, vel est species intelligibilis, vel cognitio intellectualis, vel objectum illarum, ergo, cùm Dæmones torqueantur per actionem ignis, recipiendo aliquid ab illo, non aliter torqueri possunt ab igne, quàm per impressionem speciei, vel cognitionis, vel per modum objecti. *Conſ:* Ignis infernalis, post diem Judicij, non habebit in corporib⁹ damnatorum actionem realem & alterativam, sed tantùm intentionalem, quia illa corpora non corrumpentur ab igne, neque dissolvetur temperamentum illorum, quia tunc cessabit omnis corruptio, & consequenter omnis alteratio realis corruptiva, sed ignis tantùm immittet species intentionales in sensus, & ita affliget corpora; ergo similiter dicendum est, affligi ab illo Dæmones tantùm per immissionem specierum intentionalium, non quidem sensibilium, sed spiritualium. ℟. *Dist*: *Conſ*: quidquid recipitur in Dæmonibus, recipitur intelligibiliter tantùm Neg: etiam physicè & intentionaliter Conc: per hoc enim, quòd sint immateriales, non excluditur, quòd sint substantiæ physicæ, qualitatis alicujus physicè receptivæ. Instantia est in gratia habituali, charactere Sacramentali, quæ non tantùm intelligibiliter & objectivè per sui speciem, vel cognitionem, sed verè realiter recipiuntur in spiritibus. *Ad Conſ:* ℟. *Neg*: *Ant:* Quia licèt corpora damnatorum non sint corrumpenda ab igne per calorem, corruptione physica, alte-

rabuntur

rabuntur nihilominùs, & torquebuntur per immissionem caloris, valde disconvenientis ipsi sensibili corporis temperamento.

III. Non repugnat divinitus produci ab igne in voluntate dolorem spiritualem, similem illi, quem sentit anima conjuncta corpori, dum corpus ustulatur, & per hoc apprimè salvantur omnia, quæ PP: & Script: docent de pœna ignis infernalis, ergo. *Conf*: Non implicat oculum, si specie informetur, videre objectum, etiam absens, vel non existens, ergo similiter. 2. Sæpe in somnijs oritur in nobis pœnalitas ignea, licèt nullum adsit objectum verum illius, cur ergo id fieri non posset divinitus in Dæmonibus? 3. Script: & PP: ajunt Dæmones torqueri per combustionem & pœnalitatem igneam, hoc autem non potest explicari in ulla alia sententia, ℟. *Neg*: *Ant*: dolor enim verus, prout distinguitur â tristitia mali præteriti & futuri, est fuga mali præsentis & intrinsecè afficientis, est enim fuga mali experimentaliter, & prout est in se, percepti, implicat autem sic percipi malum, si nullum adsit tale malum, quod enim non est in se, non potest experimentaliter percipi, prout est in se. Atqui nullum tale malum est in Dæmonibus, prout supponit hæc sententia. *Ad* 1. *Conf*: *Neg*: *Ant*. Ratio est: Quia vel species visibilis est objectum proprium visûs, vel ipsa res, cujus specie informatur oculus. Si primum: hoc ipso, quòd oculus informetur specie, jam est objectum illius præsens & existens. Si secundum, tunc implicat oculum videre tali casu, cùm implicet visio, & quiscunque alius actus absque proprio suo objecto. *Ad* 2. ℟. 1. *Dist*: *Ant*: Oritur tunc in nobis pœnalitas ignea, phantasticè & imaginariè Conc: verè & realiter, ut in Dæmonibus accidit Neg: ℟. 2. *Neg*: *alteram partem Ant*: objectum enim illius doloris ignei est dispositio aliqua corporis pœnalitati igneæ similis, putà exuberantia sanguinis, calor immodicus corporis, quemadmodum igneæ pœnalitatis repræsentat imaginatio & phantasia. *Ad* 3. ℟. *Neg*: *Min*: Script: enim & PP: aliud non volunt, quàm, quòd Dæmones torqueantur ab igne per impressionem alicujus qualitatis pœnalis, & dolorificæ, quæ, cùm proprio nomine careat, appellant illam combustionem, aut aliquid hujusmodi, quod est effectus pœnalis, & proprius ignis.

IV. Ignis non potest aliquid agere in Dæmonem sive spiritum, ergo, si torquetur ab igne, torquetur per solam alligationem ad ipsum. *Ant*: *probat*: 1. Agens & patiens communicant in materia secundùm Philosophum, sed spiritus, qui est immaterialis, non communicat in materia cum igne materiali. 2. Quod non tangit, non agit, sed ignis corporeus non potest tangere spiritum, nec contactu quantitativo, cùm spiritus non sit corporeus, & quantus, neque contactu virtutis, quia virtus corporea non potest agere in substantiam incorpoream. 3. Dupliciter dicitur aliquid pati ab altero, vel tanquam subjectum, sicut lignum patitur ab igne, vel tanquam contrarium à contrario, sicut calidum patitur â frigido, sed spiritus nec potest pati ab igne corporeo, tanquam subjectum, quia deberet produci in illo forma ignis, & spiritus deberet calefieri & igniri; nec tanquam contrarium: tum, quia spiritus nullum habet contrarium: tum, quia sequeretur ipsum ab igne corporeo posse destrui. 4. Omne, quod patitur, movetur, sed moveri competit tanquam corpori, non spiritui. 5. Inter agens & patiens debet esse proportio, inter spiritum & ignem corporeum non est proportio, cùm sint diversorum generum. 6. Essentiale est spiritui esse impossibilem, ergo non potest pati ab igne corporeo. 7. Agens est nobilius patiente, atqui ignis non est nobilior spiritu. 8. Spiritus est nobilior, quàm corpora cœlestia, hæc autem sunt prorsus impassibilia, ergo magis ille. 9. Nullum instrumentum agit, nisi exercendo operationem suam propriam, v. g. serra non agit instrumentaliter, *nisi* serrando &c. atqui ignis non potest agere in spiritum actione propriâ, quia alias posset illum calefacere. ℟. *Dist*: *Ant*: ignis non potest agere in Dæmonem, virtute propriâ, naturali, principali Conc: divinâ, elevatâ, supernaturali, obedientiali, instrumentali Neg: Ex quo patet fere ad omnes probat: *Ad* 1. Agens naturale & patiens communicat in materia Transf: supernaturale, & elevatum, qualis est ignis, respectu Dæmonum Neg: *Ad* 2. Ignis non tangit spiritum contactu virtutis propriæ, naturalis & principalis Conc: instrumentalis, supernaturalis &c. Neg: *Ad* 3. Spiritus non potest pati ab igne tanquam subjectum, quia deberet calefieri, non potest pati ab igne, ut agente per virtutem naturalem & principalem Conc: virtus enim naturalis ignis est virtus calefactiva. Ut agente per virtutem supernaturalem, elevatam & instrumentalem Neg: Hæc enim virtus extendit se ad quemlibet effectum, ad quem à DEO assumitur. *Ad* 4. Moveri motu corporeo, sensibili, & propriè dicto est proprium corpori Conc: motu impropriè dicto, & incorporeo, prout motus dicit præcise productionem, vel receptionem qualitatis incorporeæ Neg: sic enim etiam Angelus movetur, dum accipit gratiam, vult, vel intelligit. *Ad* 5. Inter spiritum & ignem spectatum secundùm virtutem naturalem & principalem non datur proportio Conc: secundùm virtutem obedientialem, & instrumentalem Neg: nam sicut in igne datur virtus obe-

obedientialis agendi, ita in spiritu capacitas obedientialis recipiendi. *Ad 6.* Essentiale est spiritui esse impassibilem passione sensibili, corporeâ, propriè dictâ Conc: incorporeâ, & impropriè dictâ, prout scilicet passio dicit præcisè receptionem, vel receptionem qualitatis spiritualis Neg: *Ad 7,* Agens principale, & virtute propriâ, est nobilius patiente Transf: agens instrumentale, qualis est ignis respectu effectûs, quem producit in Dæmonibus Neg: *Ad 8.* Corpora cœlestia sunt prorsus impassibilia naturaliter Conc: absolutè & divinitus Neg: idem dicendum de spiritu. *Ad 9.* Nullum instrumentum agens virtute naturali, & in virtute causæ principalis naturalis, potest agere, nisi exercendo suam propriam operationem Conc: agens virtute supernaturali, elevatâ, obedientiali, & in virtute Causæ supernaturalis & increatæ Neg; taliter enim agens potest agere, quod DEUS vult per illud agere.

V. Qualitas dolorifica non affligit, nisi quatenus expellit aliam formam sibi contrariam, convenientem verò subjecto, atqui qualitas dolorifica, quam nos ponimus, non potest expellere quidquam ex Angelo, ergo &c. *Conf:* Duobus modis dicitur aliquid pati: vel purè recipiendo, sicut intellectus dicitur pati ab intelligibili, sensus à sensibili. 2. Aliquid amittendo de sua substantia, sicut lignum patitur ab igne, amittendo formam ligni; sed Dæmones non possunt pati, purè recipiendo aliquam qualitatem ab igne, quia cùm Dæmones sint immateriales, quidquid in ijs recipitur, immaterialiter recipitur, talis autem receptio non est punitiva, sed perfectiva sui subjecti; nec etiam possunt pati ab igne, amittendo aliquid suæ substantiæ, cùm sint incorruptibiles, ergo nullo modo. 2. Qualitas, quam nos ponimus imprimi ab igne Dæmonibus, non potest esse corporea, sed spiritualis, atqui qualitas spiritualis est perfectio, adeóque perficit subjectum, non affligit, ergo. *Conf:* hoc ipsum: vel enim illa qualitas est Dæmoni naturalis, & sic illum perficit; vel supernaturalis, & tunc magis perficit: spectat enim ad ordinem donorum gratiæ. 3. Vel illa qualitas est vitalis, vel non. Non primum: quia in Angelo nullæ dantur qualitates vitales præter cognitiones & volitiones, hæ autem non sunt afflictivæ, sed perfectivæ Angeli. Non secundum: quia nullæ videntur qualitates non vitales possibiles respectu Angeli. 4. Quia non potest explicari, quem effectum formalem habeat illa qualitas? vel in quo subjecto sit? vel cur sit illi inconveniens? si enim dicas, illam qualitatem esse specialiter deturpativam Angeli, sicut gratia est specialiter ornativa & perfectiva Angeli; contra est: quia vel loquimur de pulchritudine Angeli naturali, vel de supernaturali. Si de naturali, hæc nullo modo tollitur à Dæmonibus, juxta illud Dionys: c. 4. de Divin: Nominib: *naturalia dona manserunt in Angelis integra & splendidissima.* Si de supernaturali, quæ est per gratiam, illa nullo modo tollitur per qualitatem, sed per culpam, & per maculam relictam ex culpa; nulla enim qualitas naturalis potest gratiam destruere, quia est ordinis superioris, per qualitatem autem supernaturalem multò minùs, quia omnis talis qualitas ordinatur ad gratiam, & subordinatur gratiæ. Denique, licèt daretur talis qualitas, illius effectus pertineret ad pœnam damni, non sensûs, quia pertineret ad destructionem gratiæ, & tristitia, quæ ex illa oriretur, esset de destructione gratiæ. ℟. hæc omnia solùm ferè probare, nos non posse qualitatem illam dolorificam, quam ignis infernalis Dæmonibus imprimit, prout in se est, cognoscere, non autem ostendunt illam impossibilem. Unde unico verbo hæc omnia solvi possunt, dicendo cum Augustº: *ignis cruciat veris, licèt miris modis;* vel illo Hugonis Victor. l. 3. de Sacram: p. 16. c. 3. *Quomodo,* inquit, *animæ sinè corporibus à rebus corporalibus pati possunt? nescimus, quomodo hoc fieri possit? Numquid ideo verum non est, quia nescimus, quomodo est?* Nihilominus *in forma* ℟. *Neg: universaliter Maj:* Qualem enim qualitatem ex oculo expellit objectum visu deforme, vel ex potentia auditiva sonus inconditus & ingratus? & tamen sunt objecta dolorifica. Et licèt communiter qualitates materiales dolorificæ adjunctam habeant qualitatis alicujus, subjecto convenientis, expulsionem, hoc tamen non est necessarium, quia dolor, non tam est de privatione, quàm de qualitate disconveniente, & subjecto inhærente. *Ad 1. Conf.* ℟. præter duos illos patiendi modos dari adhuc alium, nimirum per receptionem qualitatis, ratione sui ipsius subjecto disconvenientis, ut patet in specie visuali objecti deformis, respectu oculi, vel in sono incondito respectu auris. Et isto modo patiuntur Dæmones ab igne corporeo. *Ad 2.* ℟. Qualitas spiritualis est perfectio in se, & secundùm se Conc. respectu cujuslibet subjecti Neg: Sic etiam frigus est in se perfectio, non tamen respectu ignis, vel calor respectu aquæ, sed est illi violentus & disconveniens. *Adulteriorem Conf:* ℟. *Neg: Ant:* & dico illam qualitatem esse intrinsecè naturalem, prout naturale opponitur supernaturali, non esse tamen naturalem, prout naturale opponitur violento, sed esse vel maximè Dæmonibus violentam, & contranaturalem, magis, quàm frigus igni, calor aquæ &c. Instantia est iterum in sono incondito, qui nec est naturalis, seu conveniens auri, nec etiam supernaturalis, sed est violentus & contranaturalis.

Ad

Ad 3. ℟. Qualitatem dolorificam, quam ponimus, non esse vitalem, licèt dolor illius sit vitalis, sicut calor nimius in vivo corpore non est vitalis, & tamen dolor illius est vitalis. Unde *negatur altera pars Min: cum sua probat:* sicut enim Angelus est capax qualitatum non vitalium perfectivarum, ut gratiæ habitualis, habituum supernaturalium &c. vel animæ rationalis, characteris Sacramentalis &c. ita idem Angelus est capax qualitatum non vitalium deturpativarum & afflictivarum. *Ad 4.* ℟ illam qualitatem recipi in substantia Angeli, effectum verò illius esse, adferre specialem quandam turpitudinem naturæ Angelicæ, sicut inustum aliquod stigma viro magnæ dignitatis adfert specialem turpitudinem, ostendendo illum infamem propter crimina commissa &c. vel sicut è contrà gratia habitualis adfert spiritualem pulchritudinem creaturæ spirituali, cui inhæret. Nec obstat, quòd in particulari non possit explicari, quid in se sit illa turpitudo, quia etiam explicari non potest, quid in se sit pulchritudo, quam adfert gratia habitualis. *Ad fundamentum oppositum* ℟. primò, probabile esse per qualitatem illam tolli pulchritudinem Dæmonum naturalem, non quòd aliquid entitatis physicæ ab ijs auferatur, & hoc solùm vult Dionys:) sed quòd illis aliquid dissonum & disconveniens addatur: pulchritudo enim rei non solùm tollitur per defectum, seu ablationem alicujus, sed etiam per excessum & additionem, ut patet in statua, ad cujus figuram & pulchritudinem requiritur carentia partium superfluarum; item in temperamento animalis, cujus harmonia non tantùm destrui potest per diminutionem, sed etiam per augmentum qualitatum. 2. dici potest, illam qualitatem esse destructivam aut exclusivam pulchritudinis supernaturalis, quæ est per gratiam: nam, licèt gratia vitâ demeriti, & in ordine quasi morali tollatur tantùm per culpam, non repugnat tamen eandem tolli, sive excludi, per aliquid in ordine physico, seu per formam aliquam physicè ei repugnantem; sicut, licèt visio beatifica per modum demeriti excludatur â solo peccato, dari possunt tamen præterea qualitates habentes physicam oppositionem cum illa, ut est error intellectûs, habitus vitiosus voluntatis, passibilitas corporis &c. Neque obstat, quòd dicta qualitas sit inferioris ordinis, quàm gratia: nam etiam passibilitas corporis, error, habitus vitiosus sunt ordinis inferioris, quàm visio; & suppositô, quòd dentur habitus virtuosi supernaturales acquisiti, illi tolluntur per habitus vitiosos oppositos, & tamen hi sunt ordinis inferioris, videlicet naturalis, illi superioris seu supernaturalis. Denique dici potest per qualitatem, quam ponimus, neutram pulchritudinem tolli, nec physicam, sive naturalem, neque supernaturalem. Nam, sicut stigma fronti alicujus inustum, licèt neque tolleret pulchritudinem naturalem & physicam ipsius, neque etiam tollat pulchritudinem supernaturalem gratiæ, adhuc deturpat signatum, in quantum est signum criminis commissi, & amissæ gratiæ Regiæ vel Cæsareæ; ita, licèt qualitas nostra neque pulchritudinem naturalem neque supernaturalem tolleret Dæmonum, adhuc deturpare eos potest per modum infamiæ notæ & signi, admissi ab ijs criminis, & perditæ gratiæ Divinæ & sanctificantis. Sed satis.

Ad societatem civium supernorum perducat nos Rex Angelorum.

F I N I S.